JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
12 päivänä heinäkuuta 2001 [1]

1. Kysymys, jonka High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Crown Office) — jäljempänä High Court — on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle, liittyy yhden kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä [2] (jäljempänä kuudes direktiivi) tarkoitetun, maan alueella toteutettaville liiketoimille myönnettävän vapautuksen tulkintaan.

2. High Courtissa käsiteltävänä olevassa riita-asiassa on ratkaistavana se, ovatko CSC Financial Services Limitedin (jäljempänä CSC) eräälle rahoituslaitokselle tarjoamat palvelut arvonlisäverollisia. High Court haluaa erityisesti tietää, voidaanko niihin soveltaa kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa tarkoitettua vapautusta.

I Tosiseikat, pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

3. CSC on yhtiö, joka tarjoaa rahoituslaitoksille välityspalveluja, joihin kuuluu puhelujen vastaanottaminen ja käsitteleminen kyseisten rahoituslaitosten lukuun puhelukeskuksen kautta.

4. Palvelusuoritus käsittää lähinnä seuraavaa: yritys mainostaa finanssituotteitaan ja ilmoittaa mainoksissa CSC:n puhelinnumeron, ja CSC antaa koulutettujen virkailijoiden välityksellä pyydetyt tiedot ja käsittelee tarvittaessa sijoitushakemukset antamatta kuitenkaan neuvoja [3] tai suorittamatta liiketointa. Kyseiseen vaiheeseen asti kaikki yhteydenpito tuotteen tarjoavan yrityksen ja yleisön välillä hoidetaan puhelukeskuksen kautta.

5. CSC on tarjonnut Sun Alliance Groupille [4] (jäljempänä Sun Alliance) edellä kuvaamiani palveluja, jotka liittyvät finanssituotteeseen nimeltä *Daisy personal equity plan* tai "PEP" (jäljempänä Daisy); kyseessä on vaihtuvatuottoisia arvopape-

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1).

3 — Vuoden 1986 Financial Services Actissa (finanssipalvelulaki) kielletään tällaisten yritysten virkailijoita antamasta neuvoja soittajille; virkailijoiden tehtävä rajoittuu tietojen antamiseen.

4 — Yksityisten sijoitusrahastoja ja säästöohjelmia hallinnoivien yhtiöiden muodostama konserni.

reita koskeva henkilökohtainen sijoitussuunnitelma. [5]

6. Sun Alliance mainosti Daisy-arvopapereita tiedotusvälineissä, ja mainoksissa mainittiin puhelinnumero, joka oli CSC:n puhelukeskuksen puhelinnumero. Tähän numeroon soittaneet potentiaaliset sijoittajat saivat tietoja välittäjältä, joka vastasi Sun Alliancen nimissä. [6] Jos soittajat päättivät tehdä sijoituksen, CSC käsitteli hakemukset, ja sen työntekijät tarkistivat, että hakemuslomakkeet oli asianmukaisesti täytetty, että hakijat täyttivät liiketoimen suorittamista koskevat edellytykset ja että maksu oli liitetty oheen. Peruutuksissa noudatettiin samaa menettelytapaa. [7]

7. Arvopapereiden liikkeeseen laskemiseen ja luovutuksiin sekä niiden mitätöimiseen liittyvät muodollisuudet toteutti toinen CSC:stä riippumaton yhtiö. [8]

8. Palkkio CSC:n Sun Alliancelle tarjoamista palveluista koostui kahdesta osasta: kiinteästä osasta sekä myynnin määrään ja puhelujen määrään ja kestoon perustuvasta muuttuvasta osasta.

9. CSC valitti Commissioners of Customs and Excisen (välillisistä veroista vastaava viranomainen; jäljempänä Commissioners) 21.4.1997 tekemästä päätöksestä, jonka mukaan CSC:n Sun Alliancelle tarjoamat palvelut eivät ole arvonlisäverosta vapaita. London Value Added Tax and Duties hyväksyi valituksen 11.2.1998 antamassaan tuomiossa, jossa se totesi, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa säädetty vapautus koskee arvopapereiden liikkeeseen laskemisen ja luovuttamisen edellyttämiä toimia.

10. Commissioners haki tuomioon muutosta High Courtissa väittäen, että kyseinen säännös kattaa ainoastaan arvopapereihin liittyvät liiketoimet eikä se ulotu kolmannen osapuolen liikkeeseenlaskijan lukuun suorittamiin liikkeeseenlaskemista edeltäviin toimiin. CSC puolestaan väitti, että sen Sun Alliancelle tarjoamat palvelut olivat Daisy-arvopapereiden liikkeeseen laskemista koskevia erityisiä palveluja ja sen olennainen osa, joten ne olivat sen mielestä kyseisen säännöksen nojalla arvopapereita koskevia arvonlisäverosta vapautettuja liiketoimia.

5 — Kyse oli finanssituotteesta, jonka avulla tuotteen haltija sai tiettyjä yksityisten sijoittamista kannustavia veroetuja. Tuote on sittemmin korvattu toisenlaisilla, verotuksen kannalta houkuttelevammilla sijoitusmuodoilla.

6 — CSC:n työntekijät vastasivat kysymyksiin sellaisen opaskirjan mukaisesti, jossa oli selvitetty menettelytavat. He selvittivät tietoja pyytäneille henkilöille tuotteen luonteen, siihen liittyvät sijoitukset ja sijoittajille asetetut edellytykset (ks. ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen 9 ja 11 kohta).

7 — CSC erottaa esittämissään kirjallisissa huomautuksissa (42 kohta) toisistaan *"Daisy PEP:t"* ja "muut PEP:t" väittämällä, että ensiksi mainittujen osalta se ei laatinut arvopaperin sisältäviä asiakirjoja eikä lunastanut sekkejä, mutta se suoritti kyseiset tehtävät viimeksi mainittujen osalta. Tätä erottelua ei kuitenkaan tehdä ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessä eikä komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen kirjallisissa huomautuksissa, vaan niissä viitataan koko ajan yhteen ainoaan tuotteeseen: *Daisy*-nimiseen tuotteeseen. Koska pääasian tosiseikkojen määrittäminen ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan, tämä ratkaisuehdotus on laadittu yksinomaan ennakkoratkaisupyyntöä koskevaan päätökseen sisältyvien tietojen perusteella (ks. muun muassa yhdistetyt asiat C-369/96 ja C-376/96, Arblade ym., tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8453, 49 ja 57 kohta).

8 — Premier Unit Trust Administration Limited.

11. High Court on epätietoinen kyseisessä kuudennen direktiivin säännöksessä tarkoitetun vapautuksen ulottuvuudesta, joten se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"Kuinka 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa säädettyä 'arvopapereita koskeville liiketoimille' myönnettyä poikkeusta on sovellettava? Erityisesti kysytään seuraavaa:

1) Sisältyykö käsitteeseen 'liiketoimet, jotka koskevat arvopapereita' ainoastaan liiketoimet, joiden seurauksena asianomaisten henkilöiden arvopaperia koskevat oikeudet tai velvollisuudet muuttuvat?

2) Sisältyykö käsitteeseen 'liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat arvopapereita' palvelu, johon kuuluu tietojen antaminen potentiaalisille sijoittajille sekä sijoittajien sijoitushakemusten vastaanottaminen ja käsitteleminen arvopaperin liikkeeseen laskemista varten (mutta johon ei kuulu arvopaperin hallintaan oikeuttavan asiakirjan valmisteleminen eikä lähettäminen), kun henkilö, jolla ei ole mitään arvopaperiin liittyviä oikeuksia tai velvollisuuksia, tarjoaa tämän palvelun henkilölle, jolla on arvopaperiin liittyviä oikeuksia tai velvollisuuksia?"

II Yhteisön säännös, jonka soveltamisalasta pyydetään tulkintaa

12. Kuudennen direktiivin X osastossa säädetään vapautuksista. Sen 13 artiklassa säädetään maan alueella toteutettaville liiketoimille myönnettävistä vapautuksista, jotka on jaettu tietyille yleishyödyllisille toiminnoille myönnettäviin vapautuksiin (A kohta), talous- ja rahapoliittisiin näkökohtiin perustuviin vapautuksiin (valtaosa B kohtaan sisältyvistä vapautuksista) sekä sellaisiin vapautuksiin, joita osassa oikeuskirjallisuutta on kutsuttu teknisiksi vapautuksiksi [9] (B kohdan c ja f alakohdassa sekä C kohdassa tarkoitetut vapautukset). Toiseen ryhmään kuuluvat arvopapereita koskevat liiketoimet.

13. Säännös, jota High Court pyytää yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan, kuuluu seuraavasti:

"Maan alueella myönnettävät vapautukset

— —

9 — Pérez Herrero, L. M., *La Sexta Directiva Comunitaria del IVA*, 1. painos, Cedecs Editorial, S.L., Barcelona, 1997, s. 204 ja 211—213.

B. Muut vapautukset

Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta jäljempänä luetellut liiketoimet edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista:

— —

d) seuraavat liiketoimet:

— —

5. liiketoimet, mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallintoa ja tallessapitoa, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan

— tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja,

— 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ja arvopapereita."

III Asian käsittelyn vaiheet yhteisöjen tuomioistuimessa

14. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, CSC ja komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia tässä menettelyssä EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisessa määräajassa.

15. Asianosaiset esittivät suullisia huomautuksia 12.7.2001 pidetyssä istunnossa.

IV Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

16. High Courtin esittämät kysymykset koskevat "liiketoimia, jotka koskevat arvopapereita" ja erityisesti yhtäältä sitä, onko kyseisellä käsitteellä katsottavan tarkoitettavan ainoastaan toimia, joiden seurauksena arvopaperiin liittyvän oikeussuhteen sisältö muuttuu, ja toisaalta sitä, sisältyykö käsitteeseen CSC:n tarjoamien palvelujen kaltaisia palveluja.

1. *Tulkintaperusteet*

17. Yhteisöjen tuomioistuimen antaman vastauksen lähtökohtana on pidettävä sitä yleistä sääntöä, että arvonlisäveroa on kannettava verovelvollisen kunkin jäsenvaltion alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta. [10] Vapauttaminen verosta on poikkeus, [11] ja sitä, kuten kaikkia veronalaisuudesta myönnettäviä vapautuksia, on tulkittava suppeasti. [12] Sitä vastoin poikkeuksen ulkopuolelle jättämistä ei voida tulkita suppeasti siltä osin kuin se merkitsee palaamista yleiseen sääntöön. [13]

18. Ei myöskään voida sivuuttaa sitä, että säännös, jonka tulkitsemista High Court pyytää, sisältää sävyltään kielteisen taloudellisen kannustintoimenpiteen, [14] joka määritellään yksinomaan objektiivisin perustein. Nimenomaan liiketoimet ovat vapautettuja verosta, eivät liiketoimien suorittajat, vaikka nämä hyötyvätkin vapautuksesta. [15]

19. Lopuksi on todettava, että vapaaseen kilpailuun perustuvat yhteismarkkinat, joilla on tiettyjä todellisten sisämarkkinoiden piirteitä vastaavia piirteitä, edellyttävät, että taataan yhteisen arvonlisäverojärjestelmän neutraalisuus, [16] jota vapautusjärjestelmä tietyllä tavalla loukkaa, koska siinä ei tunnusteta yleisen veronalaisuuden periaatetta. Jotta voitaisiin vähentää vapautusten määrää [17] ja erityisesti varmistaa verojärjestelmän johdonmukaisuus ja yhdenmukaisuus kaikissa jäsenvaltioissa, on sovittava, että kuudennen direktiivin 13 artiklassa tarkoitetut vapautukset ovat itsenäisiä yhteisön oikeuden käsitteitä. [18]

10 — Ks. kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohta.

11 — Tätä väittämää on kuitenkin täsmennettävä. Vapautusta koskevassa säännöksessä viitataan toimeen, joka on aiemmin vahvistettu toisessa säännöksessä verotettavaksi eli verolliseksi. Tämän ensimmäisen säännöksen peruste voidaan löytää vero-oikeuden yleisistä, joko konstitutionalisoiduista tai muista periaatteista, kuten taloudellisen suorituskyvyn periaatteesta. Näissä tapauksissa, joissa otetaan huomioon verovelvollisen tilanne, vapautuksella on subjektiivinen merkitys; se ei merkitse peräänty mistä eikä siinä kiistetä verollisuutta koskevaa säännöstä, vaan siinä syvennetään sitä ylemmäntasoisten arvojen perusteella (tyypillisenä esimerkkinä on luonnollisten henkilöiden välittömästä tuloverosta vapautetun vähimmäistulon vahvistaminen). Tältä kannalta katsottuna vapautus ei ole poikkeus yleiseen sääntöön vaan sen erityinen sovellus; se ei ole "poikkeussäännös" vaan "erityissäännös". Sen sijaan on olemassa muita vapautuksia, jotka ovat todellisia poikkeussäännöksiä, sillä niiden perusteena on vähäpätöisempiä syitä, joilla on verotuksen ulkopuolisia tavoitteita ja jotka eivät liity oikeusjärjestyksen keskeisiin periaatteisiin vaan satunnaisiin, yleensä talouspoliittisiin perusteisiin. Tähän ryhmään kuuluu valtaosa niin sanotuista objektiivisista vapautuksista, jotka ovat poikkeus ja joita on myös tulkittava sellaisina (Ks. Francesc Pont Clemente, J. F., *La exención tributaria (análisis jurídico general con especial aplicación al Impuesto sobre transmisiones patrimoniales y al IVA)*, Ed. EDERSA, 1986, s. 21 ja 22).

12 — Ks. mm. asia C-2/95, SDC, tuomio 5.6.1997 (Kok. 1997, s. I-3017, 20 kohta); asia C-359/97, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 12.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6355, 64 kohta) ja asia C-240/99, Skandia, tuomio 8.3.2001 (Kok. 2001, s. I-1951, 32 kohta).

13 — Ks. asia C-346/95, Blasi, tuomio 12.2.1998 (Kok. 1998, s. I-481, 19 kohta).

14 — Verovelvollinen hyötyy tällöin sellaisesta veroedusta, että tätä ei vaadita maksamaan veroa, joka tämän muutoin olisi suoritettava.

15 — Em. asiassa SDC antamassani ratkaisuehdotuksessa otin esille kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdassa tarkoitettujen vapautusten objektiivisen luonteen (ks. ratkaisuehdotuksen 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti antamassaan tuomiossa vapautusten tällaisen luonteen ja palautti mieliin, kuten minäkin tein ratkaisuehdotuksessani, asiassa C-281/91, Muys, 27.10.1993 annetun tuomion (Kok. 1993, s. I-5405, 32—38 kohta).

16 — Ks. kuudennen direktiivin johdanto-osan neljäs perustelukappale.

17 — Tämä tavoite saavutetaan olennaisilta osin jo mainitsemani suppean tulkintaperusteen avulla.

18 — Ks. asia C-349/96, CPP, tuomio 25.2.1999 (Kok. 1999, s. I-973, 13 kohta). Ks. myös em. asiassa SDC annettu tuomio (21 kohta) ja asiassa komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta annettu tuomio (63 kohta).

2. *Käsite liiketoimet, jotka koskevat arvopapereita*

20. Käsitteen analysointi edellyttää kahdenlaista tarkastelua. Toinen on luonteeltaan kieliopillinen ja toinen teleologinen.

21. Minulla oli tilaisuus esittää huomautuksia kieliopillisesta tulkinnasta jo edellä mainitussa asiassa SDC antamassani ratkaisuehdotuksessa.[19] Sanoin siinä, että ne liiketoimet, joita kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdassa tarkoitetaan, ovat todellisia oikeustoimia.

22. Romaanisissa kieliversioissa käytetään niukkamerkityksistä sanaa,[20] joka on peräisin latinan verbistä *operari*, jonka merkitys on "toimia", "suorittaa" tai "työskennellä".

23. Kuudennen direktiivin englanninkielisessä tekstissä puolestaan käytetään sanaa, joka niin ikään on latinalaisperäinen mutta täsmällisempi ja näin ollen ilmaisuvoimaisempi kuin romaanisissa kieliversioissa käytetty sana. Kyseinen sana on *transactions*, joka juontuu latinankielisestä sanasta *transactus*, joka on partisiippimuoto verbistä *transigere*, joka puolestaan on peräisin verbistä *agere*. Se tarkoittaa kirjaimellisesti "viedä jonkin kautta". Saksankielisessä versiossa käytetään sanaa *Umsätze*, joka viittaa "kaupallisiin siirtoihin" ja "kauppatoimiin". Espanjan kielessä sanan *transacciones* toinen merkitys on sopimus, kaupallinen toimi, kauppasopimus. Kaikki kaupalliset toimet itsessään muuttavat olemassa olevaa oikeustilaa, joten niillä pystytään luomaan, muuttamaan ja lakkauttamaan oikeuksia ja velvollisuuksia. Oikeustoimet eivät suotta ole yksi niistä asioista, joilla luodaan velvollisuuksia.[21]

24. Jos hylkään edellä kuvatun formaalisen tason ja siirryn konkreettisemmalle tasolle[22] eli siihen tarkoitukseen, jota yhteisön lainsäätäjä tavoittelee myöntäessään poikkeuksen veronalaisuudesta silloin, kun verotettava liiketoimi on jokin kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista, totean, että vapautuksella ei voi olla muuta perustetta kuin sellaisten toimien vapauttaminen verosta, jotka yleisyytensä[23] ja tavanomaisuutensa takia ovat keskeinen osa finanssijärjestelmiä ja näin

19 — Ks. kyseisen ratkaisuehdotuksen 41 kohta ja alaviite 13. Asiassa SDC annettu tuomio on asianosaisten esittämien väitteiden lähtökohtana siinä määrin, että nyt esillä olevassa asiassa on suurelta osin kysymys kyseisessä tuomiossa vahvistetun oikeuskäytännön soveltamisesta CSC:n Sun Alliancelle tarjoamiin palveluihin.

20 — Ranskankielisessä versiossa *opérations*, italiankielisessä *operazioni*, portugalinkielisessä *operações* ja espanjankielisessä *operaciones*.

21 — Tästä on kyse yleisessä pacta sunt servanda -oikeusperiaatteessa, joka on kodifioitu joidenkin jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksiin. Ks. esimerkiksi Espanjan siviililain 1089 § sekä Ranskan ja Belgian siviililakien 1101 ja 1134 §; Luxemburgin siviililain 1134 §:n merkitys on samansuuntainen. Myös Portugalin siviililaissa katsotaan, että sopimuksilla perustetaan velvollisuuksia (405 § ja sitä seuraavat pykälät). Saksan siviililain 305 §:llä on Saksan oikeudessa ja Alankomaiden siviililain 248 §:llä Alankomaiden oikeudessa samanlainen merkitys.

22 — Yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa SDC antamassaan tuomiossa, että kuudennen direktiivin eri kieliversioiden toisistaan poikkeavien sanamuotojen takia ilmaisun merkitystä ei voida arvioida pelkästään sen sanamuodon perusteella (22 kohta).

23 — Ks. em. asiassa SDC antamani ratkaisuehdotuksen 42 kohta.

ollen jäsenvaltioiden taloudellista toimintaa. Näin pyritään välttämään tiettyjen suoritusten verottaminen, joka saattaisi haitata markkinoiden toimintaa. [24]

25. Koska säännöksellä on mielestäni edellä kuvattu tarkoitus, verosta vapautettujen liiketoimien on oltava pelkästään niitä, joiden vapauttaminen verosta on välttämätöntä tavoitteen saavuttamiseksi, [25] toisin sanoen niitä, joilla pystytään muuttamaan oikeustilaa luomalla, muuttamalla ja lakkauttamalla oikeuksia ja velvollisuuksia. Neutraaleja toimia, joilla ei ole ad extra -vaikutusta, [26] voidaan verottaa, koska niiden verottaminen ei vaikuta finanssijärjestelmään.

26. Olen korostanut edellä, että vapautukset arvonlisäverosta loukkaavat yleisen veronalaisuuden periaatetta ja asettavat verotuksen neutraalisuuden periaatteen kyseenalaiseksi, koska niillä vapautetaan velvollisuudesta tilittää veroja. Tällainen vaikutus, joka on ristiriidassa yhteisen arvonlisäverojärjestelmän keskeisen tavoitteen kanssa, on rajattava mahdollisimman vähäiseksi rajoittamalla se sellaisiin toimiin, joiden arvonlisäverotus voi johtaa taloudellisen toiminnan ei-toivottuun verottamiseen.

27. Erinäisistä syistä, jotka liittyvät sen säännöksen kieliopilliseen merkitykseen ja tarkoitukseen, jota yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan, katson, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa tarkoitetut "liiketoimet, jotka koskevat arvopapereita" ovat toimia, joilla voidaan luoda, muuttaa tai lakkauttaa oikeuksia ja velvollisuuksia, joita osapuolilla on arvopapereiden perusteella.

28. CSC pyrki kirjallisissa huomautuksissaan kiitettävästi antamaan asiassa SDC annetulle tuomiolle merkityksen, jollaista sillä ei ole. Sen mukaan tuomiossa esitettiin sellainen ajatus, että jotta verosta vapautetun liiketoimen osatekijä kuuluu vapautuksen piiriin, kyseessä on oltava erityinen, olennainen ja tunnistettava toimi; CSC:n mukaan sen Sun Alliancelle tarjoamissa palveluissa yhdistyvät nämä ominaisuudet. Tuomiolla on kuitenkin toisenlainen merkitys. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan verosta on vapautettu sellaiset toimet, jotka oikeustilaa muuttaessaan todellisuudessa täyttävät verosta vapautetun liiketoimen tehtävän, mikä tarkoittaa, että ne ovat tällaisia liiketoimia. [27] On ilmeistä, etteivät CSC:n Sun Alliancelle tarjoamat palvelut ole tällaisia.

29. Yksinomaan sellaiset liiketoimet, joilla välittömästi vaikutetaan arvopaperiin liit-

24 — Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio mainitsevat lisäksi käytännön syyn: kyseisten toimien arvoa on vaikea määrittää niiden verottamista varten.

25 — On syytä muistaa vapautusten suppeaa tulkintaa koskeva periaate.

26 — CSC:n suorittamat toimet ovat tällaisia. Jos analysoidaan CSC:n toimintaa ja tarkastellaan tilannetta ennen sen väliintuloa ja sen väliintulon jälkeen, voidaan todeta tilanteen olevan sama. Siitä hetkestä, kun kiinnostunut sijoittaja soittaa CSC:n numeroon, siihen hetkeen, kun merkitsemishakemus välitetään Premier Unit Trust Administration Limitedille, mikään ei ole muuttunut, vaan oikeustila on sama.

27 — Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuomion 66 kohdassa, että atk-keskuksen tarjoamat palvelut voidaan luokitella vapautetuiksi liiketoimiksi, "jos ne ovat kokonaisuutena arvioiden erillinen kokonaisuutensa ja jos ne täyttävät kyseisissä säännöksissä [13 artiklan B kohdan d alakohdan 3 ja 5 alakohdassa] kuvatun palvelun erityisiä ja olennaisia tehtäviä. Direktiivissä mainittujen tilisiirtoja koskevien liiketoimien osalta on siten niin, että kyseisten palvelujen on oltava sellaisia, että niillä siirretään varoja ja aiheutetaan oikeudellisia ja taloudellisia muutoksia" (66 kohta).

tyvään oikeussuhteeseen ja joilla pystytään vaikuttamaan sen sisältöön, kuten muiden muassa liikkeeseen laskeminen, luovutus, siirto, maksaminen ja lunastus, kuuluvat tarkastelemani vapautuksen piiriin. Muut liiketoimet jäävät vapautuksen ulkopuolelle, vaikka ne olisivatkin avustavia. Tämän osoittaa hyvin se, että analyysin kohteena olevassa säännöksessä täsmennetään, että veroetua ei sovelleta arvopapereiden tallessapitoa ja hallintoa koskeviin toimiin. Sekä tallessapito että hallinto ovat arvopapereita koskevia oikeustoimia, joilla ei pystytä vaikuttamaan arvopapereihin liittyvän oikeussuhteen sisältöön. [28]

30. Poikkeuksena on arvopapereiden "välitys", joka kylläkin on vapautettu verosta mutta joka on, kuten selvitän tuonnempana, [29] subjektiivisesti ja objektiivisesti siinä määrin sidoksissa sellaisiin liiketoimiin, joilla luodaan, muutetaan tai lakkautetaan arvopaperia koskevia oikeuksia, että on täysin perusteltua sisällyttää se veroedun soveltamisalaan.

28 — Tallessapito on sellainen sopimussuhde, joka rajoittuu irtaimen esineen hoitoon ja säilytykseen ja johon liittyy palauttamisvelvoite. Myöskään hallinto- tai hoitosopimus ei muuta arvopaperiin liittyvän oikeussuhteen sisältöä, koska se rajoittuu arvopaperin arvon säilyttämiseen. Ratkaisevaa on, että kumpikaan ei vaikuta irtaimeen esineeseen liittyvän oikeussuhteen sisältöön. S. Albella Amigo sanoo artikkelissaan "IVA y mercado de valores", joka on julkaistu kokoomateoksessa *Estudios de Derecho fiscal en homenaje a Jaime Basanta*, Ed. Civitas, S.A., Madrid, 1994, s. 273—280, että arvopapereiden hoito suoritetaan yleensä poikkeuksetta tallessapitoon tai rekisteröintiin liitettynä palveluna, joka vastaa perinteistä hallinnollisen tallessapidon käsitettä ja joka viittaa pelkästään hallinnolliseen toimeen. Asia erikseen on "salkunhoito", jossa salkunhoitajalle annetaan valtuudet päättää sijoituksista ja sijoitusten myynnistä sen omaisuuden osalta, jonka hoito on uskottu hänen tehtäväkseen.

29 — Ks. alaviite 39.

3. *Palvelut, joihin kuuluu tietojen antaminen arvopapereista sekä merkitsemishakemusten käsitteleminen*

31. Ainoastaan sellaiset suoritukset, joilla luodaan, muutetaan tai lakkautetaan asianosaisten arvopaperia koskevia oikeuksia ja velvollisuuksia, kuuluvat sen säännöksen piiriin, jonka tulkitsemista High Court pyytää. Nyt on analysoitava, soveltuuko tämä määritelmä palveluihin, joihin kuuluu tietojen antaminen finanssituotteesta sekä tarvittaessa kyseisten arvopapereiden merkitsemishakemusten vastaanottaminen ja käsitteleminen. [30]

32. Tältä osin merkitystä ei ole sillä, että palvelut tarjoaa kolmas osapuoli, joka puuttuu muiden väliseen oikeussuhteeseen. [31] Vapautuksen objektiivinen luonne merkitsee, että sen soveltamisen kannalta ratkaiseva tieto on toimen luonne eikä toimen suorittajan asema. Siten ei ole mitään estettä sille, että muihin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin kuin arvopaperiin liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien haltijoihin voitaisiin soveltaa

30 — High Courtin on ensin määritettävä CSC:n Sun Alliancelle tarjoamien suoritusten luonne ja merkitys ja sitten täsmennettävä, onko ne yhteisöjen tuomioistuimen antaman vastauksen perusteella vapautettu arvonlisäverosta.

31 — CSC on kolmas osapuoli Sun Alliancen ja niiden henkilöiden välisessä suhteessa, jotka arvopapereita merkitsemällä sijoittavat Sun Alliancen finanssituotteeseen.

vapautusta, mikäli nämä suorittavat verosta vapautettuja liiketoimia. [32]

33. Näin ollen High Courtin toisen kysymyksensä loppuosassa asettama ehto [33] on tarpeeton. Yhteisöjen tuomioistuimen on vastausta antaessaan otettava huomioon ainoastaan suoritusten luonne riippumatta siitä, kuka suoritukset toteuttaa.

34. Toimi, johon kuuluu tietojen antaminen finanssituotteesta sekä sijoitushakemusten käsitteleminen mutta johon ei kuulu neuvojen antaminen eikä osallistuminen arvopapereiden liikkeeseen laskemiseen eikä niiden mitätöimiseen, on alustava, eikä sillä pystytä vaikuttamaan arvopaperiin liittyvän oikeussuhteen sisältöön. Samoin kuin sen vastauksen, jota ehdotan annettavaksi High Courtin esittämään ensimmäiseen kysymykseen, myös toiseen kysymykseen annettavan vastauksen on täten oltava kielteinen.

35. Itse asiassa verollinen liiketoimi, joka on kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan nojalla vapautettu verosta, on Sun Alliancen ja Daisy-arvopapereita merkitsevän henkilön välinen oikeustoimi, olipa kyseessä sitten arvopapereiden liikkeeseen laskeminen, joidenkin niiden objektiivisten ja subjektiivisten osatekijöiden muuttaminen tai arvopapereiden mitätöiminen. Jos CSC:n sopimusperusteisiin valtuuksiin kuuluvat ne valtuudet, jotka ovat välttämättömiä joidenkin tällaisten oikeustoimien suorittamiseksi Sun Alliancen nimissä, mielestäni on täysin selvää, että ne on vapautettu arvonlisäverosta. Jos näin ei kuitenkaan ole, vaan sen toiminta on yksinomaan liitännäistä ja edeltää kyseisten oikeustoimien suorittamista, vapautus ei mielestäni koske sitä.

36. Yhteisöjen tuomioistuin on tarkastellut "lisäsuorituksen" käsitettä ja määritellyt sen siten, että "se ei ole asiakaskunnan kannalta tavoite sinällään, vaan keino nauttia toimijan tarjoamasta pääasiallisesta palvelusta parhaissa olosuhteissa". [34] Se ei ole ratkaiseva käsite sen ratkaisemiseksi, onko jokin konkreettinen liiketoimi vapautettu verosta, mutta se tarjoaa asianmukaisen perusteen ratkaisun löytämiselle. Se, mikä on liitännäistä, ei itsessään ole välttämätöntä pääasialliselle liiketoimelle, vaikka se onkin hyödyllinen täydentäessään ja parantaessaan kyseistä liiketointa. Jos tarkastelemani vapautus on objektiivinen, sen on periaatteessa koskettava ainoastaan säännöksessä tarkoitettua liiketointa, ei niitä muita liiketoimia, joilla vain avustetaan sen toteuttamista. Vapautusten suppeaa tulkintaa koskeva periaate mahdollistaa tällaisen ratkaisun, jota voidaan soveltaa myös niihin toimiin, jotka ovat välttämättömiä verosta vapautetun suorituksen toteuttamiseksi. [35]

37. Tarvitaan vielä jotakin muuta, joka ilmenee vapautusten tavoitteellisesta luon-

32 — Ks. asiassa SDC annetun tuomion 32 ja 48 kohta ja seuraavat kohdat sekä päätöksen päätösosan 6 kohta; ks. myös kyseisessä asiassa antamani ratkaisuehdotuksen 33 kohta.

33 — " — — kun henkilö, jolla ei ole mitään arvopaperiin liittyviä oikeuksia tai velvollisuuksia, tarjoaa tätä palvelua henkilölle, jolla on arvopaperiin liittyviä oikeuksia tai velvollisuuksia."

34 — Ks. em. asiassa CPP annetun tuomion 30 kohta.

35 — Ks. em. asiassa SDC annetun tuomion 65 kohta.

teesta. Jos jokin tietty oikeustoimien ryhmä vapautetaan arvonlisäverosta tietyn tarkoituksen saavuttamiseksi, verosta voidaan vapauttaa ainoastaan ne kyseisille oikeustoimille liitännäiset liiketoimet, joilla saavutetaan sama tavoite. Yhteisöjen tuomioistuimen sanoin verosta ovat vapautettuja ainoastaan ne lisäsuoritukset, jotka täyttävät vapautusta koskevassa säännöksessä kuvattujen liiketoimien erityiset ja olennaiset tehtävät; [36] näiden suoritusten on oltava jokin vapautetuista liiketoimista. [37]

38. Palvelut, joihin kuuluu pelkästään tietojen antaminen sekä arvopapereiden merkitsemishakemusten käsittely, eivät täytä edellytyksiä, jotta palvelujen katsottaisiin täyttävän kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa tarkoitetuille vapautetuille liiketoimille kuuluvan tehtävän. Kyse on lisäsuorituksista, jotka eivät siis ole välttämättömiä, joiden sisältö ei ole olennainen ja joilla ei pystytä vaikuttamaan arvopapereihin perustuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Yhteisöjen tuomioistuin on useaan kertaan mainitussa asiassa SDC antamassaan tuomiossa jättänyt finanssialan informaatiopalvelut vapautuksen soveltamisalan ulkopuolelle. [38] Näin ollen ja edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen katson, että kyseiset liiketoimet eivät ole vapautettuja arvonlisäverosta.

39. Kyseisiä liiketoimia ei myöskään voida sisällyttää "välityksen" [39] käsitteen piiriin ja tätä kautta soveltaa niihin tarkastelemaani veroetua. "Välittämisen" ajatus viittaa "sopimiseen", "siirtämiseen" ja "käsittelemiseen", toisin sanoen sopimuksen tekemisessä tarvittavien omien oikeuksien ja etujen hallintaan. Kelpoisuus jollekin kuuluvien oikeuksien kokonaisuuden käyttämiseen on ainoastaan kyseisten oikeuksien haltijalla tai sillä henkilöllä, joka edustaa tätä joko lain nojalla (alaikäisen huoltajuus, holhous) tai sopimusmääräyksen nojalla (valtuutus, edustus). [40]

40. Ehdotan siis, että yhteisöjen tuomioistuin toteaisi vastaukseksi High Courtin esittämään toiseen kysymykseen, että kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa käytetyllä ilmaisulla "liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat arvopapereita" ei tarkoiteta palveluja, jotka koostuvat vain finanssituotetta koskevien tietojen antamisesta ja tarvittaessa vastaavia arvopapereita koskevien merkitsemishakemusten vastaanotosta ja käsittelystä mutta joissa ei lasketa liikkeeseen näistä arvopapereita.

36 — Ks. em. asiassa SDC annetun tuomion 66 kohta.

37 — Ks. edellisessä alaviitteessä mainitussa asiassa antamani ratkaisuehdotuksen 66 kohta.

38 — Ks. 70 kohta.

39 — Välityksen sisällyttäminen verosta vapautettuihin liiketoimiin on perusteltua välityksen luonteen takia. Kun jotakin välitetään omassa tai toisen nimissä, samalla hahmotetaan verosta vapautetun liiketoimen sisältöä. Välitystoimi ei ole siitä oikeustoimesta erillinen kokonaisuus, jolle se on johdanto, joten siltä puuttuu oma elämä ja sitä kohdellaan verotuksellisesti samoin kuin pääasiallista suoritusta (ks. em. asiassa CPP annetun tuomion 30 kohta): jos toimi on vapautettu verosta, myös välitys on vapautettu verosta. Tältä osin on yhdentekevää, tehdäänkö toimet itse vai edustajan välityksellä. Jälkimmäisessä tapauksessa edustajan toiminta on ikään kuin toimeksiantajan toimintaa, ja näin ollen edustajan toteuttamaa välitystä on kohdeltava verotuksellisesti samoin kuin jos sen toteuttaisi tämän valtuuttanut henkilö. Muuten loukattaisiin verotuksen neutraalisuuden periaatetta.

40 — Ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen sisällöstä ilmenee, että CSC ei edustanut Sun Alliancea; tietoja pyytäneet henkilöt ja potentiaaliset sijoittajat luulivat ottaneensa yhteyttä Sun Allianceen, eivätkä he tienneet puhuvansa välittäjänä toimivan yrityksen työntekijän kanssa. CSC ei näin ollen voinut harjoittaa välitystä Sun Alliancen nimissä; sillä ei myöskään ollut oikeutta antaa neuvoja tietoja pyytäneille henkilöille.

V Ratkaisuehdotus

41. Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa High Courtin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1) Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa tarkoitetut "liiketoimet, jotka koskevat arvopapereita" ovat toimia, joilla voidaan luoda, muuttaa tai lakkauttaa oikeuksia ja velvollisuuksia, joita osapuolilla on arvopapereiden perusteella.

2) Edellä mainitussa säännöksessä käytetyllä käsitteellä "liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat arvopapereita", ei tarkoiteta palveluja, jotka koostuvat vain finanssituotetta koskevien tietojen antamisesta ja tarvittaessa vastaavia arvopapereita koskevien merkitsemishakemusten vastaanotosta ja käsittelystä mutta joissa ei lasketa liikkeeseen näitä arvopapereita.